

Uudistuva ympäristön- suojelulaki

MUTKU-päivät 2.4.2014
Ympäristöneuvos Anna-Maija Pajukallio
Ympäristöministeriö

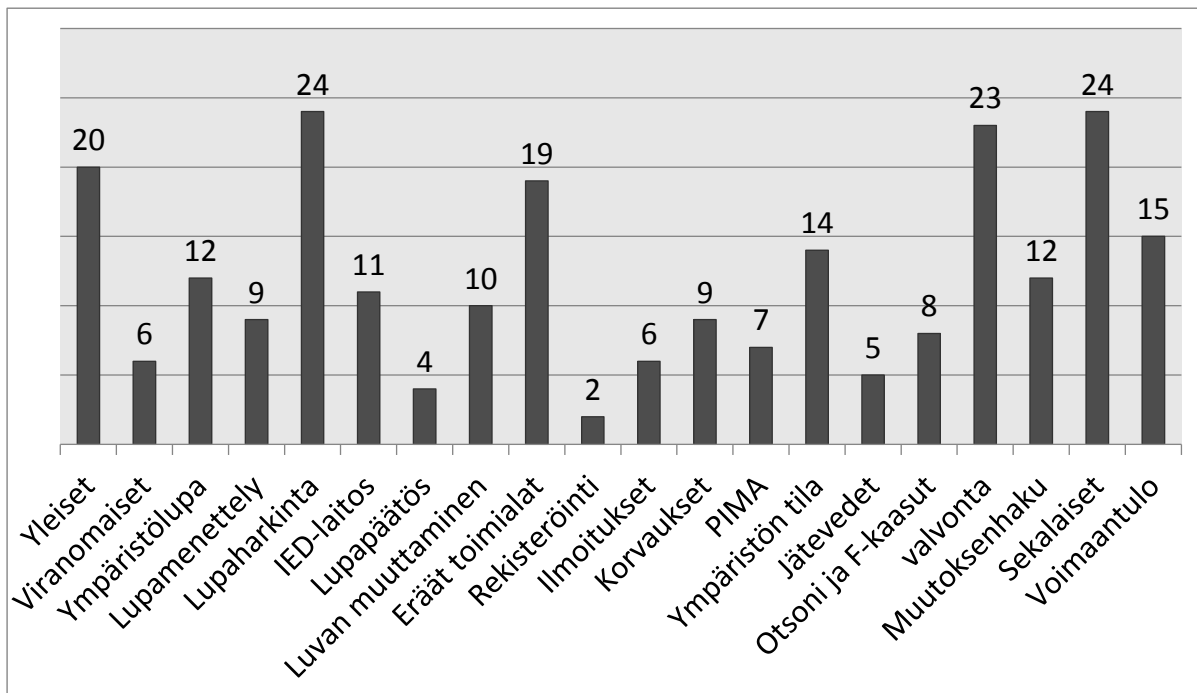
Uudistuksen aikataulu ja tavoitteet

Teollisuuspäästädirektiivi
Lain rakenne ja perustuslakikysymykset
Luonnonarvot
Valvonnan maksullisuus

Lupamenettelyt sujuvammiksi
Eri ympäristölakien suhteet selkeämmiksi
YVA hyödyksi ympäristöluvassa

Ehdotuksessa on 240 §:ää 21 luvussa

3

Määritelmät 5 § (1. luku)

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *maaperällä* maankuoren ylintä kerrosta, joka on kallioperän ja maanpinnan välissä ja muodostuu irtomaalajeista, orgaanisesta aineksesta, huokosvedestä ja -ilmasta sekä eliöistä;

11) *pohjavedellä* maa- tai kallioperässä olevaa vettä;

12) *pohjavesialueella* geologisin perustein rajattavissa olevaa aluetta, jolla sijaitseva maaperän muodostuma tai kallioperän vyöhyke mahdollistaa merkittävän pohjaveden virtauksen tai vedenoton;

- HUOM: lausunnolla luonnos hallituksen esitys laiksi vesienhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta - säännökset pohjavesialueiden rajauksesta ja luokitukselta sekä pohja-vesialueen suojelusuunnitelmasta.
- LISÄKSI: *Merkityksellisillä vaarallisilla aineilla* (66 §) tarkoitetaan laitosalueella olevia vaarallisia aineita, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

4

Maaperän pilaamiskielto 16 (2. luku)

- *Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maaperän pilaamiskielto).*
- vastaa nyky-YSLin 7 §
  - Haitta: toiminnan ei-toivottuja vaikutuksia
  - Vaara: haitan esiintymisen mahdollisuus tai merkityksellinen riski
- Organismit ja mikro-organismit => eliöt ja pieneliöt

5

Pohjaveden pilaamiskielto 17 § (2. luku)

Ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että

1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;

2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

- Säilyy pääosin ennallaan
- Modernisoitu ja yhdenmukaistettu ilmaisuja 16 §:n kanssa
  - Aineen ja energian lisäksi viittaus pieneliöihin
  - Pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi taikka laatu muutoin olennaisesti huonontua => pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;

6

3 Luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

Ei muutoksia viranomaisten tehtävissä eikä tehtäväjaossa

UUSI: Ympäristöministeriö voi kunnan pyynnöstä siirtää lupatoimivallan tietyillä toimialoilla Avilta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

- Kuten PIMA-asiat
- → valvonta siirtyy mukana Direktiivilaitokseen liittyvä perustilaan palauttamaista koskeva päätös ELY (kunta, jos toimivalta siirretty)

ELY = valtion valvontaviranomainen

AVI = valtion ympäristölupaviranomainen

Pysyy: kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

7

PIMAPO-asiat lupamääräyksissä (luku 6 lupaharkinta)

- Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi 52 §
  - Maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemistä koskevat lupamääräykset (uusi kohta 2, mutta määräyksiä annettu ennenkin)
- Maaperän ja pohjaveden suojelua koskevat määräykset 66 § (kokonaan uusi säännös)
  - Tapauskohtaiseen riskinarviointiin perustuen
    - Maaperän ja pohjaveden suojaamiseksi toteutettujen toimien (kuten rakenteiden) ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista huolehtiminen
    - Säännöllinen maaperän ja pohjaveden tarkkailu
  - Käytännössä toiminnanharjoittaja perustelee tarkkailutarpeen ja tekee tästä esityksen lupahakemuksessa-

8

Direktiivilaitokset – perustilaselvitys 82 § (luku 7 Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

- Direktiivilaitoksen toiminnanharjoittajan on laadittava maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys, jos laitoksen toiminnassa käytetään, varastoidaan tai tuotetaan, taikka muutoin syntyy merkityksellisiä vaarallisia aineita.
  - Selvitysvaatimuksen edellytyksenä, että laitosalueella syystä tai toisesta on vaarallisia aineita ja että niihin liittyy pilaantumisriski. Selvitys on liitettävä lupahakemukseen.
- Selvitys on toimitettava AVille joko ennen laitoksen toiminnan käynnistämistä tai ennen laitoksen luvan saattamista ajan tasalle ensimmäisen kerran uuden YSLin voimaan tulon jälkeen (232 §).
  - Luvan tarkistamiseen tai olennaiseen muuttamiseen liittyvä tilanne perustilaselvitystarpeen laukaisijana on käytännössä yleisempi.
- Lupaviranomaiset ovat jo nykyisin tapauskohtaisesti edellyttäneet selvityksiä maaperän ja/tai pohjaveden tilasta ja voivat edelleen tehdä näin. Selvitykset kuitenkin yleistyvät ja systematisoituvat uuden YSLin myötä.

Perustilaselvityksen sisältö

- Lain mukaan perustilaselvityksessä on esitettävä:
  - 1) tiedot toiminnan sijaintipaikan käytöstä selvityksen laatimishetkellä ja sitä aikaisemmin;
  - 2) riittävät tiedot mittauksista, jotka kuvastavat maaperän ja pohjaveden tilaa perustilaselvityksen laatimisen ajankohtana;
  - 3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen perusteella laadittu arvio maaperän ja pohjaveden tilasta alueella.
- Tekeillä kansallinen opas perustilaselvityksestä (pohjautuu komission ohjeluonnokseen)
  - milloin tarvitaan, selvittämisen vaiheet, vanhat vrs uudet tiedot jne.
- Jos perustilavaiheessa ilmenee jo puhdistamistarve => luvun 14 mukaiset menettelyt

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä 95 §

(luku 9 Luvan voimassaolo, muuttaminen ja toiminnan lopettaminen)

- Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan.
  - Arviossa on erityisesti tarkasteltava merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista.
- Arvio toimitetaan valtion valvontaviranomaiselle (kunnan viranomaiselle, jos toimivalta siirretty).
- Viranomainen tekee selvityksen pohjalta päätöksen.
- Perustilaan palauttaminen eroaa riskiperusteisesta kunnostamisesta.
  - Menettelyn tavoitteena on varmistaa, ettei laitoksen nykyinen toiminta huononna maaperän tai pohjaveden laatua.
- Pitkään toimineiden direktiivilaitosten osalta mahdollinen pilaantuminen on kuitenkin yleensä tapahtunut jo aikojen saatossa ja tähän ”vanhaan” pilaantumiseen sovelletaan edelleen 14 luvun säännöksiä puhdistamisvastuun ja –tavoitteiden osalta.

11

- Viranomainen tekee toiminnanharjoittajan toimittaman arvion pohjalta päätöksen siitä, edellytetäänkö toiminnanharjoittajalta toimenpiteitä perustilan palauttamiseksi. Toimenpiteiden osalta voidaan ottaa huomioon tekninen toteuttavuus.
  - päätös käsiteltäisiin siis samojen suuntaviivojen mukaisesti ja samassa viranomaisessa kuin 14 luvun mukaiset pilaantunutta maaperää ja pohjavettä koskevat asiat.
  - päätöksessä annetaan tarvittavat määräykset alueen puhdistamisesta, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta
- HUOM: Olosuhteet laitosalueella voivat perustilaa määritettäessä olla sellaisia, että todellista kuvaa erityisesti maaperän tilasta on käytännössä mahdotonta muodostaa, jolloin vaatimus perustilaan puhdistamisesta on hankala ja puhdistamisen osalta edetään käytännössä riskiperusteisesti. Tämä on hyvä todeta jo perustilaa määritettäessä.

12

LUKU 14 Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen - pykälät

133 § *Maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuus*

134 § *Velvollisuus ilmoittaa pilaantumisen vaarasta*

135 § *Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi*

136 § *Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta*

137 § *Puhdistamisesta määrääminen*

138 § *Toimivallan siirto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle*

139 § *Selontekovelvollisuus maa-alueen luovutuksen yhteydessä*

LUKU 14 Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen – muuttuuko mikään?

- Lupamenettely käytännössä poistuu, ilmoitusmenettely ainoa maaperän ja pohjaveden puhdistamisen viranomaismenettely.
  - Ilmoitusaika jatkossa 45 päivää ennen aloittamista.
- Hienosäätöä sääntelyä sanamuodoissa, suurimmaksi osaksi olemassa olevien käytäntöjen kirjaamista esiin lakiin.
- Selvitysvelvollisuudessa oma-aloitteisuus ja raportointi ELYlle
- Pohjaveden puhdistaminen maaperän rinnalle menettelyihin
- Puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntäminen paikalla samalla ilmoituksella
- Toimivallan siirron voi toteuttaa toistaiseksi
- Nykyinen 104 §:n mukainen selvilläölovelvollisuus siirtyy luvun 14 yhteyteen ja modernisoituu (mukana myös alueella mahdollisesti tehdyt tutkimukset ja puhdistamistoimenpiteet)

135 § *Selvitysvelvollisuus ja puhdistamistarpeen arviointi*

Jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Jos puhdistamisesta vastuussa oleva ei huolehdi 1 momentin mukaisesta selvitysvelvollisuudestaan, valtion valvontaviranomainen voi määrätä puhdistamisesta vastuussa olevan täyttämään velvollisuutensa. Määräys annetaan noudattaen, mitä 18 luvussa säädetään.

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamistarpeen arvioinnissa on otettava huomioon pilaantuneen alueen, sen ympäristön ja pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö sekä pilaantumisesta terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri maankäyttötarkoitukset huomioon ottaen suurimmista sallituista maaperässä olevien haitallisten aineiden pitoisuuksista sekä haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistamistarpeen arvioimiseksi.

136 § Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle, jos puhdistaminen ei 4 luvun nojalla edellytä ympäristölupaa. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta.

Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

Ilmoitus / lupa - perusteluista

Valtion valvontaviranomaisen tulee tarvittaessa ohjata ilmoituksen tehnyt toiminnanharjoittaja tai alueen haltija hakemaan lupaa, jos lupa on esimerkiksi ympäristönsuojelulain 27 §:ssä ja eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettujen ympäristövaikutusten tai vesilain 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettujen pohjaveden tilaan tai antoisuuteen kohdistuvien vaikutusten vuoksi tarpeen.

Pilaantuneen maan puhdistamiseen voi liittyä myös muita ympäristönsuojelulain hyväksymismenettelyitä: puhdistamisesta syntyvän jätteen ammattimainen hyödyntäminen vaatii aina ympäristöluvan ja pilaantuneen maan puhdistaminen voi poikkeustapauksessa edellyttää myös muita lain mukaisia ilmoituksia, kuten koetoimintaa tai poikkeustilanteita koskevaa ilmoitusta. Pilaantuneiden maiden käsittelylaitokset ja loppusijoituspaikat ovat aina ympäristöluvanvaraisia.

Ympäristönsuojeluasetus YSA - lausuntokierros päättyi 21.3.2014

25§ Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Sen lisäksi, mitä 24 §:ssä säädetään, ympäristönsuojelulain 136 §:n mukaisessa pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevassa ilmoituksessa on esitettävä:

- 1) tunniste- ja sijaintitiedot kiinteistöstä, jota puhdistaminen koskee;
- 2) tiedot kiinteistön ja sen lähialueen nykyisestä ja suunnitellusta käyttötarkoituksesta sekä kiinteistön naapureista;
- 3) kuvaus alueen maaperä-, pohja- ja pintavesiolosuhteista ja pohjaveden käytöstä;
- 4) tiedot alueen toimintahistoriasta ja pilaantumisen aiheuttaneista aineista ja tapahtumista;
- 5) tutkimustulokset maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta;
- 6) selvitys puhdistustavoitteesta, käytettävästä puhdistusmenetelmästä, puhdistamisen ympäristövaikutuksista ja ympäristöhaittojen ehkäisystä, puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämisestä kaivualueella, jätteiden käsittelystä, puhdistustyön suorittamisesta, aikataulusta sekä työn valvonnasta ja tarkkailusta;
- 7) kartta ja asemapiirros, joihin on merkitty asian käsittelyn kannalta merkitykselliset kohteet.

Muuta vireillä, viritteillä

- Sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen päivitys
  - loppusuoralla, viimeiset viilaukset
  - erillinen koulutustilaisuus
- PIMAPO-ohje 😊
  - lausuntojen jälkeinen viimeistely
  - voimaan, kun YSL voimaan?
- Maa-ainesopasluonnos (muistio, osana jätelainsäädännön tulkintaohjeistusta)
  - Kommenteilla 23.4.2014 asti
  - http://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Lainsaadanto_ja_ohjeet/Ymparistonsuojelun_valmisteilla_oleva_lainsaadanto/Jatealan_lainsaadannon_kokonaisuudistus
- Valtakunnallinen kunnostusstrategia
- Maaperädirektiivin kohtalo
- KAJAK – hankkeet eteenpäin
- Toissijaiset ympäristövastuujärjestelmät

21

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos

anna-maija.pajukallio@ymparisto.fi

22